

150 ilə sözardı

150 ilin
söhbəti

NATIQ MƏMMƏDLİ

Tanınmış yazıçı, jurnalist, tarixçi, Medianın İnkişafı Agentliyinin icraçı direktorunun müavini Natiq Məmmədlinin Azərbaycan mətbuatının yaranmasının 150 illiyi münasibətilə kitabı dərc olunub. Kitab milli mətbuatımızın inkişafı tarixinə həsr olunub - "Yeni Azərbaycan" qəzeti olaraq müəllifi təbrik edirik. Düşündük ki, "150 ilə sözardı"na ən yaxşı təbrik elə müəllifin sözardıdır...

Siz bu səhifədəki şəkllə diqqətlə baxın, lütfən, mənim üçün çox əzizdir. Onu səhərə yaxın, dan yeri sökülməsinə az qalmış o zaman çalışdığım "Yeni Azərbaycan"dakı dostlarımdan kimsə təsadüfən çəkmişdi. Ağlımdan keçməzdi ki, otuz ildə yazdıqlarımın, danışdıqlarımın müəyyən bir hissəsi nə zamansa sıralanıb kitab olacaq və bu şəklin işığında xatirələrimi silkləməklə həmin kitabı yekun vurmağa çalışacağam.

Mübaligəsiz deyə bilərəm ki, biz bu şə-

nologiyası hələ gəlmədiyindən əvvəlcədən planlaşdırdığımız kimi, üz tutduq mikrorayonda yerləşən rəngli qəzet çap etmək imkanı olan yeganə özəl mətbəyə. Qəzetin xüsusi buraxılışının tam rəngli çıxmasına qərar vermişdik.

Çap maşını işə düşdü, barabanlar sürətlə fırlanırdı adamı qeyri-adi hisslər bürüyürdü. Bir neçə dəqiqə sonra bütün günü davam edən gərgin əməyimizin bəhrəsi olan qəzet göründü. Onu ilk dəfə əlimə götürəndə qeyri-ixtiyari məni gülmək tutdu. Bu cümlədə "məni gülmək tutdu" yerinə "üzümə təbəssüm qondu" da yazı bilərdim, lakin həmin vaxt keçirdiyim hissləri ifadə etmək baxımından bu, çox süni görünürdü, çünki həddindən artıq sevinmişdim. Təkcə mən yox, bütün dostlarım, hətta mətbəənin fəhlələri də sevinirdilər. Biz qəzeti necə görmək istəyirdik, necə hazırlamışdıqsa, eləcə də qarşımızda dayanmışdı. Artıq dan yeri sökül-

müşdü və məhz həmin vaxtkı duyğularımın əks olunduğu bu təsadüfi foto indi mənə yaddaşıma təzələmək üçün ipucu verir. Həmin gün işimiz mətbəə ilə yekunlaşmadı, bütün tirajı yük maşınına yığıb yenidən "Azərbaycan" nəşriyyatına qəzetlərin paylanması məntəqəsinə gəldik. Tələsmək lazım idi, çünki qəzetlərin bölgüsünü aparan yayım firmaları işlərini yekunlaşdırıb bizim yolumuzu gözləyirdilər. Nəşriyyatın arxasında yerləşən məntəqəyə çatan kimi qəzet bağlamalarını çiyimizə götürüb müxtəlif yayım firmalarının yerləşdiyi mərtəbələrə "daraşdıq". Bağlamaları bölgü üzrə təhvil verib qaimələri imzaladırdıqdan sonra artıq şəhərin açıldığını fərq elədik. Dostlarımdan biri zarafatla "bir az da gözləsək, gedib köşkdən qəzet alardıq" dedi.

Biz həmin gün sutkanın bütün saatını işlədik. Yorulduqmu? Xeyr! Axı heç də hər zaman qəzetimizin xüsusi buraxılışı çıxmırdı. Biz də ona xüsusi hazırlanmışdıq, ürəkdən və sevrək işləmişdik və bu keyfiyyətin yavaş-yavaş peşəkar vərdişə, daha sonra isə həyat tərzinə çevriləcəyini sonralar, lap sonralar hiss etməyə başladığımız. Hansı yazını yazdıqsa, hansı işin qulpundan yapışdıqsa, onu ürəkdən və sevrək etdik. Heç vaxt da "yoruldum" demədik. İllərin zəhməti bizi həmişə alın tərinə qarışmış təbəssümlə mükafatlandırdı və biz də taleyin qisməti ilə bərişdik, işimizlə, imzamızla fəxr elədik, qürurlandırıq.

Jurnalist hər gün iş gələndə yeni səhifədən, təzə sətirdən böyük hərflə başlamağa məhkumdur, başqa peşələrdə belə şey yoxdur. Yaxşı jurnalist adını daşıyan şəxs şəirədən, yazıçıdan, rəssamdan, bəstəkarıdan fərqli olaraq, yaxşı olduğunu hər gün yenidən sübut etmək üçün çalışır. Heç bir jurnalist dünyanın reportajının və ya məqaləsinin, eksklüziv xəbərinin kölgəsində qala bilmir, hər gün təzə xəbər, yeni fikir gözləyən cəmiy-

yət buna imkan vermir. Hər gün yenidən döngələmək, hər gün yaxşı olduğunu bir daha sübut edərək ictimai etimadı bir az da möhkəmləndirmək - budur bizim peşənin özəlliyi.

Əziz oxucu, 150 ilin söhbətini bir kitaba sığışdırmağın mümkünsüz olduğunu sübut

etməyə görə yoxdur. Yuxarıda təsadüfən xatırlatmadım ki, otuz ildə yazdıqlarımın, danışdıqlarımın yalnız müəyyən bir qismi bu kitabda cəmlənib, çünki hər yazılan söz kitabı çevrilir, hər söz kitabı üçün yazılır. Bu kitabda milli mətbuatımızın fədailərinin irsinə istinad edərək tarixdən bugünü-müzə boylanmağa çalışdığımız, texnologiyanın inkişafı ilə amansız rəqibləri artdıqca artan jurnalistikanın gələcəyi haqqında fikirlərimi də bölüşdük. Düşünürük ki, informasiyanın daha sürətlə ötürülməsini təmin edən texno-

loji tərəqqinin fikrin ifadə formalarında inqilabi dəyişikliklər yaratması jurnalistikanı küncə sıxışdırmır, əksinə, onun müasir tələblərə cavab verməsi üçün yeni üfqlər açır. Hər halda, insanın ən ali keyfiyyəti olan düşünmə bacarığını süni intellektə güzəştə gedəcəyini düşünməyin özü inanılmaz dərəcədə qəribə və absurd səslənir. İnsan düşünürsə, deməli, o nəşə demək istəyir, deməli, o hansısa fikrin daşıyıcısıdır, onun hiss və həyəcanlarını, məntiqi mühakimələrini, yəni özünün daxili dünyasını sözlə ifadə etməyə ehtiyacı var və həmişə də olacaq. Fikrin ifadə formaları isə zamanın rəhninə bağlıdır; bu, kağız üzərində sıralanmış qəzet sətirləri da ola bilər, veb-saytların ildırım sür-

rəti ilə yenilənən xəbər lenti də və ya indi təsəvvür etməyimiz mümkünsüz görünən başqa bir texnoloji fenomen də. Hər nə olur olsun, bunların hamısı yalnız forma məsələləridir. Məzmunu isə özünün düşünmə bacarığını kimsəyə güzəştə getməyəcək insan yaradır. Düşünərək müəyyən qənaətə gəlmək üçün insanın ilk növbədə balanslı, obyektiv və qərəzsiz informasiyaya olan tələbatı ödənməlidir. Başlıca məqsədi həqiqəti axtarmaq olan jurnalistikadan savayı, bu tələbatı ödəyəcək başqa bir fəaliyyət sahəsi, başqa bir peşə yoxdur. Bu baxımdan, "jurnalistika tək bu günün deyil, gələcəyin peşəsidir" desək, yanlışdır. Biz milli mətbuatımızın 150 illiyinə işıq tutmağa çalışdığımız söhbətimizdə jurnalistikanın zəngin tarixini xatırladaraq onun həm də gələcəyin peşəsi olacağına əminliyimizi də bölüşmək istərdik.

Elə bu əminliklə də söhbəti çox da uzatmadan gəlin bir daha qayıdaq sözmüzün əvvəlinə. Adətən, müəlliflər kitablarında məxsusi olaraq çəkirdikləri təzə şəkillərinin verilməsini istəyirlər. Mənsə uzun illərin o tayından gülərək boylanən, bütün sutkanı işlədikdən sonra "yoruldum" demədən gələcək haqqında ümidli planlar qurmağa davam edən bu gəncin şəklinin getməsinə istədim. Onun dağınıq saç düzümündən, gözündəki yumur halqalı cəynəyindən, bir də sadəlövh təbəssümündən ötrü çox danışmışam... Yorulduqmu? Xeyr! İnsan ürəkdən bağlandığı və sevrək gördüyü işdən yalnız zövq ala bilər. Sabah həmişə olduğu kimi yeni səhifədən, təzə sətirdən başlayacağıq!